

Oksidatif hasarlara karşı bitki korumada antioksidan bir sistem gelişmektedir. Bu sistemle ROS üretimi ya baskılanır ya da daha önceden meydana gelen ROS'ler parçalanır. ROS'ların toksik etkileri ise CAT, POD, fenolik gibi antioksidanlar ve diğer savunma bileşikleri tarafından ortadan kaldırılır. Canlı hücrelerde bulunan protein, lipid, karbohidrat ve DNA gibi okside olabilecek maddelerin oksidasyonunu önleyen veya geciktirebilen maddelere **antioksidanlar** ve bu olaya **antioksidan savunma** denir (Çavdar vd. 1997).

Mekanizma	Lokalizasyon	Başlıca Reaktif oksijen türleri
Oluşum (ürün)		
Fotosen. ET ve PSI-II	Kloroplast	O_2^-
Solunum ET	Mitokondri	O_2^-
Glikolat Oksidaz	Peroksizom	H_2O_2
NADPH oksidaz	Plazma Membranı	O_2^-
Yağ asidi β -oksidasyonu	Peroksizom	H_2O_2
Oksalat Oksidaz	Apoplast	H_2O_2
Ksantin Oksidaz	Peroksizom	O_2^-
Peroksidaz ,Mn ve NADH	Hücre Duvarı	H_2O_2, O_2^-
Amino oksidaz	Apoplast	H_2O_2
Parçalama		
Süperoksit dismutaz	Kloroplast, Sitozol, mitokondri, Apoplast	O_2^-
Askorbat peroksidaz	Kloroplast, Sitozol, mitokondri, Apoplast	H_2O_2
Katalaz	Peroksizom	H_2O_2
Glutatyon Peroksidaz	Sitozol	$H_2O_2, ROOH$
Peroksidaz	Hücre duvarı, Sitozol, Vakuol	H_2O_2
Askorbik Asit	Kloroplast, Sitozol, mitokondri, Apoplast	H_2O_2, O_2^-
Glutatyon	Kloroplast, Sitozol, mitokondri, Apoplast	H_2O_2
α -Tokoferol	Membranlar	$ROOH, O_2^-$
Karotenoidler	Kloroplast	O_2^-

Stres sonucu meydana gelen **poliamin** ile bitki toleransı arasında bir korelasyon olduğu görülmüştür. Stres altında poliaminler membranların geçirgenliğini, kararlılığını etkiler, proteinleri ve makromolekülleri korur, RNA, DNA ve nükleotid trifosfatların fonksiyonunu değiştirebilir. Poliaminler ayrıca stresi düzenleyen gen ekspresyonun da düzenleyicileridir, serbest radikal temizleyicilerdir, sekonder metabolitlerin öncüsüdür, NADP oksidaz enziminin inhibisyonu süresince olası O_2^- in birikimini baskılayarak antioksidan özellik gösterirler (Papakadis ve Roubelakis- Angelakis 2005). Ha vd., (1998) yaptıkları çalışmada spermin ve spermidinin en etkili antioksidanlar olduğu ileri sürmüşlerdir.

Bitkiler farklı stres faktörlerine aynı veya benzer savunma mekanizmaları geliştirmişlerdir. Bitkiler stresi ya tolare etmekte yada ondan kaçınmaktadırlar. Stres faktörleri yapısal ve metabolik hasarlara neden olmaktadır. Bu hasarlar tersinir ya da tersinmez olabilirler. Bu yüzden bitkiler sekonder metabolitlerin yanısıra PR proteinleri gibi başka savunma yolları da geliştirmişlerdir

Familya	Üye tipi- Referanslar	Özellikleri
PR-1	Tütün (<i>Nicotiana tobaccum</i>) PR-1a (Antoniw vd. 1980)	Antifungal
PR-2	Tütün PR-2 (Antoniw vd. 1980)	B-1,3 Glukanaz
PR-3	Tütün P,Q (Van Loon 1982)	Kitinaz I, II ,IV,V, VI,VII
PR-4	Tütün R (Van Loon 1982)	Kitinaz tip I,II
PR-5	Tütün S (Van Loon 1982)	Thaumatimn benzeri
PR-6	Domates (<i>Lycopersicum esculentum</i>) inhibitörl (Green ve Ryan 1972)	Proteinaz İnhibitörü
PR-7	Domates P ₆₉ (Vera ve Conejero 1988)	Endoproteinaz
PR-8	Salatalık (<i>Cucumis sativus</i>) Kitinaz (Métraux vd. 1988)	Kitinaz III
PR-9	Tütün (lignin –oluşumu peroksidaz) (Lagrimini vd. 1987)	Peroksidaz
PR-10	Maydanoz(<i>Petroselinum c.</i>)-PR1 (Somssich vd. 1986)	Ribonukleaz benzeri
PR-11	Tütün sınıf V kitinaz (Melchers vd. 1994)	Kitinaz tip I
PR-12	Turp (<i>Raphanus s.</i>) R _s – AFP3 (Terras vd. 1992)	Defensin
PR-13	Arabidopsis THI2-1 (Epple vd. 1995)	Thionin
PR-14	Arpa (<i>Hordeum vulgare</i>) LTP4 (García-Olmedo vd. 1995)	Lipid- transfer protein
PR-15	Arpa OxOa (Zhang vd. 1995)	Oksolat oksidaz
PR-16	Arpa OxOLP (Wei vd. 1998)	Oksolat oksidaz-benzeri
PR-17	Tütün PRp27 (Okushima vd. 2000)	Bilinmiyor

PR protein Familyası
(Loon ve Streien 1999).

Sekonder Metabolitler

Bitkiler büyümeleri ve gelişmeleri sırasında işlevleri olmayan çok sayıda ve çeşitli organik bileşikler üretirler.

Bitkisel kökenli Sekonder metabolitler üç ana gruba ayrılır.
Terpenler, Fenolik bileşikler, Azotlu bileşikler:

Sekonder metabolitlerin bitkilerdeki önemli işlevleri:

- Kuraklık, tuzluluk, UV ışınları gibi değişik çevresel etkenlerin oluşturduğu stres ortamına karşı koyma
- Herbivorlara (böcek, sürüngenler...) karşı savunma,
- Mikroorganizmalara karşı savunma,
- Bazı metabolik ve daha az gelişmiş ekolojik işlevler (polinasyon, ve tohum dağılımını sağlamak için hayvanları ve diğer taşıyıcıları cezbetme)

Kaynak: <http://slideplayer.biz.tr/slide/11639721/>

Konu Kaynakları:

Çavdar, C., Sifil, A. and Çamsarı, T. 1997. Reaktif oksijen partikülleri ve antioksidan savunma. Türk Nefroloji Diyaliz ve Transplantasyon Dergisi, 3-4, 92-95.

Loon, V.L. and Streien, V. 1999. The families of pathogenesis related proteins, Their activities and comparative analysis of PR-1 type proteins. Physiological and Molecular Plant Pathology, 55, 85-97.

Mitler, R. 2002. Oxidative stres, antioxidants and stress tolerance. TRENDS in Plant Science, 7(9), 405-410.

Papakadis, A.K., Roubelakis- Angelakis, K.A. 2005. "Polyamines inhibit NADPH OXİDASE-mediated superoxide generation and putrescine prevent programmed cell death induced by polyamine oxidase generated hydrogen peroxide", Planta, 220, 826-837.